

II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA VIJEĆA (EU) 2016/1103

od 24. lipnja 2016.

o provedbi pojačane suradnje u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka u stvarima bračnoimovinskih režima

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 81. stavak 3.,

uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU) 2016/954 od 9. lipnja 2016. o odobrenju pojačane suradnje u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka o imovinskim režimima međunarodnih parova, što obuhvaća stvari koje se odnose na bračnoimovinske režime i imovinske posljedice registriranih partnerstava ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,

u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Unija je postavila kao svoj cilj održavanje i razvoj područja slobode, sigurnosti i pravde u kojem je osigurano slobodno kretanje osoba. Radi postupne uspostave takvog područja, Unija treba donijeti mjere koje se odnose na pravosudnu suradnju u građanskim stvarima s prekograničnim implikacijama, posebno kada su potrebne za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (2) U skladu s člankom 81. stavkom 2. točkom (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), takve mjere mogu uključivati mjere čiji je cilj osigurati usklađenost pravila država članica koja se primjenjuju u vezi sa sukobom zakonâ i sukobom nadležnosti.
- (3) Na sastanku Europskog vijeća u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. poduprto je načelo uzajamnog priznavanja presuda i drugih odluka pravosudnih tijela kao kamen temeljac pravosudne suradnje u građanskim stvarima te su Vijeće i Komisija pozvani da donesu program mjera za provedbu tog načela.
- (4) Zajednički program mjera Komisije i Vijeća za provedbu načela uzajamnog priznavanja odluka u građanskim i trgovačkim stvarima ⁽³⁾ donesen je 30. studenoga 2000. Tim programom identificiraju se mjere u vezi s usklađivanjem kolizijskih pravila kao mjere kojima se olakšava uzajamno priznavanje odluka i predviđa izrada instrumenta u stvarima bračnoimovinskih režima.

⁽¹⁾ SL L 159, 16.6.2016., str. 16.⁽²⁾ Mišljenje od 23. lipnja 2016. (još nije objavljeno u Službenom listu).⁽³⁾ SL C 12, 15.1.2001., str. 1.

- (5) Na sastanku Europskog vijeća u Bruxellesu 4. i 5. studenoga 2004. donesen je novi program naziva „Haški program: jačanje slobode, sigurnosti i pravde u Europskoj uniji” ⁽¹⁾. U tom programu Vijeće je od Komisije zatražilo da predstavi Zelenu knjigu o sukobu zakonâ u stvarima koje se tiču bračnoimovinskih režima, uključujući pitanje nadležnosti i uzajamnog priznavanja. U programu se također naglašava potreba za donošenjem instrumenta u ovom području.
- (6) Komisija je 17. srpnja 2006. donijela Zelenu knjigu o sukobu zakonâ u stvarima koje se tiču bračnoimovinskih režima, uključujući pitanje nadležnosti i uzajamnog priznavanja. Na temelju te Zelene knjige započela su opsežna savjetovanja o svim aspektima poteškoća s kojima se suočavaju parovi u Europi kada se radi o likvidaciji njihove zajedničke imovine i pravnim sredstvima koja su na raspolaganju.
- (7) Na sastanku u Bruxellesu 10. i 11. prosinca 2009. Europsko vijeće donijelo je novi višegodišnji program naziva „Stockholmski program – otvorena i sigurna Europa u službi i zaštiti građana” ⁽²⁾. U tom programu Europsko vijeće smatralo je da bi se uzajamno priznavanje trebalo proširiti na područja koja još nisu obuhvaćena, ali su ključna za svakodnevni život, poput bračnoimovinskih prava, istodobno uzimajući u obzir pravne sustave država članica, uključujući javni poredak (*ordre public*) i nacionalne tradicije u tom području.
- (8) U „Izvješću o građanstvu EU-a za 2010.: uklanjanje prepreka za prava građana EU-a”, donesenom 27. listopada 2010., Komisija je najavila da će donijeti prijedlog zakonodavnog instrumenta kojim će se ukloniti prepreke slobodnom kretanju osoba, a osobito poteškoće s kojima se suočavaju parovi pri upravljanju svojom imovinom ili pri njezinoj podjeli.
- (9) Komisija je 16. ožujka 2011. donijela Prijedlog uredbe Vijeća o nadležnosti, mjerodavnom pravu te priznavanju i izvršenju odluka u stvarima bračnoimovinskih režima i Prijedlog uredbe Vijeća o nadležnosti, mjerodavnom pravu te priznavanju i izvršenju odluka u pogledu imovinskih posljedica registriranih partnerstava.
- (10) Vijeće je na sastanku održanom 3. prosinca 2015. zaključilo da nije moguće postići jednoglasnost za donošenje uredbi o bračnoimovinskim režimima i imovinskim posljedicama registriranih partnerstava te da stoga Unija kao cjelina ne može u razumnom roku ostvariti ciljeve suradnje u tom području.
- (11) Od prosinca 2015. do veljače 2016. Belgija, Bugarska, Češka, Njemačka, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Austrija, Portugal, Slovenija, Finska i Švedska uputili su zahtjeve Komisiji u kojima navode da među sobom žele uspostaviti pojačanu suradnju u području imovinskih režima međunarodnih parova, a posebno u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka u stvarima koje se odnose na bračnoimovinske režime i nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka u pogledu imovinskih posljedica registriranih partnerstava, te u kojima pozivaju Komisiju da s tim u vezi podnese prijedlog Vijeću. Pismom Komisiji iz ožujka 2016. Cipar je izrazio želju za sudjelovanjem u uspostavi pojačane suradnje; Cipar je tu želju ponovno izrazio tijekom rada Vijeća.
- (12) Vijeće je 9. lipnja 2016. donijelo Odluku (EU) 2016/954 o odobrenju takve pojačane suradnje.
- (13) Prema članku 328. stavku 1. UFEU-a, pojačana suradnja je nakon njezine uspostave otvorena za sve države članice, podložno ispunjavanju svih uvjeta sudjelovanja utvrđenih odlukom o odobrenju. Također im je otvorena i u svakom drugom trenutku, pri čemu trebaju uz navedene uvjete prihvatiti i akte koji su u tom okviru već usvojeni. Komisija i države članice koje sudjeluju u pojačanoj suradnji trebale bi osiguravati poticanje što je moguće više država članica na sudjelovanje. Ova bi Uredba trebala biti u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjivati samo u državama članicama koje sudjeluju u pojačanoj suradnji u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka o imovinskim režimima međunarodnih parova, što obuhvaća stvari koje se odnose na bračnoimovinske režime i imovinske posljedice registriranih partnerstava, na temelju Odluke (EU) 2016/954, ili na temelju odluke donesene u skladu s člankom 331. stavkom 1. drugim ili trećim podstavkom UFEU-a.

⁽¹⁾ SL C 53, 3.3.2005., str. 1.

⁽²⁾ SL C 115, 4.5.2010., str. 1.

- (14) U skladu s člankom 81. UFEU-a, ova bi se Uredba trebala primjenjivati u kontekstu bračnoimovinskih režima s prekograničnim implikacijama.
- (15) Kako bi se vjenčanim parovima dala pravna sigurnost u pogledu njihove imovine i kako bi im se ponudila određena predvidljivost, sva pravila koja se primjenjuju na bračnoimovinske režime trebalo bi obuhvatiti u jednom instrumentu.
- (16) Kako bi se ostvarili ti ciljevi, ova bi Uredba trebala objediniti odredbe o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju, ili, ako je to slučaj, prihvaćanju, izvršivosti i izvršenju odluka, javnih isprava i sudskih nagodbi.
- (17) Ovom se Uredbom ne definira „brak”, koji je definiran nacionalnim pravom država članica.
- (18) Područje primjene ove Uredbe trebalo bi obuhvaćati sve građanskopravne aspekte bračnoimovinskih režima, kako svakodnevno upravljanje bračnom imovinom, tako i likvidaciju tog režima, a osobito kao rezultat rastave para ili smrti jednog bračnog druga. Za potrebe ove Uredbe pojam „bračnoimovinski režim” trebao bi se tumačiti samostalno i trebao bi uključivati ne samo pravila od kojih bračni drugovi ne smiju odstupati, nego i sva fakultativna pravila koja su bračni drugovi dogovorili u skladu s mjerodavnim pravom, kao i sva dispozitivna pravila mjerodavnog prava. On ne uključuje samo imovinske aranžmane koji su posebno i isključivo osmišljeni u određenim nacionalnim pravnim sustavima u slučaju braka, nego i sve imovinske odnose između bračnih drugova i u njihovim odnosima s trećim stranama koji izravno proizlaze iz bračnog odnosa ili njegova razvrgnuća.
- (19) Radi jasnoće bi niz pitanja za koja bi se moglo činiti da su povezana sa stvarima bračnoimovinskog režima trebalo izričito isključiti iz područja primjene ove Uredbe.
- (20) Stoga se ova Uredba ne bi trebala primjenjivati na pitanja koja se tiču opće pravne sposobnosti bračnih drugova; međutim, to isključenje ne bi trebalo obuhvaćati posebne ovlasti i prava bilo kojeg bračnog druga ili oba bračna druga u odnosu na imovinu, bilo među njima ili u pogledu trećih osoba, jer bi te ovlasti i prava trebali biti obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe.
- (21) Ova Uredba ne bi se trebala primjenjivati na druga preliminarna pitanja poput postojanja, valjanosti ili priznavanja braka, koja i dalje pokriva nacionalno pravo država članica, uključujući njihova pravila međunarodnog privatnog prava.
- (22) Budući da obveze uzdržavanja između bračnih drugova uređuje Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009 ⁽¹⁾, trebalo bi ih izostaviti iz područja primjene ove Uredbe, a isto vrijedi i za pitanja nasljeđivanja ostavine umrlog bračnog druga jer su ona obuhvaćena Uredbom (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.
- (23) Pitanja prava na prijenos ili prilagodbu prava na starosnu ili invalidsku mirovinu između bračnih drugova bez obzira na njihovu prirodu, stečena tijekom braka, a koja nisu stvorila prihod od mirovine tijekom braka, pitanja su koja bi trebala biti isključena iz područja primjene ove Uredbe, uzimajući u obzir posebne sustave koji postoje u državama članicama. Međutim, to bi se isključenje trebalo strogo tumačiti. Stoga bi se ovom Uredbom osobito trebalo uređivati pitanje razvrstavanja mirovinske imovine, iznose koji su već isplaćeni jednom bračnom drugu tijekom braka i moguću naknadu koja bi bila odobrena u slučaju zajedničkog plaćanja mirovinskih doprinosa.
- (24) Ovom bi Uredbom trebalo omogućiti nastanak ili prijenos, koji proizlazi iz bračnoimovinskog režima, prava na pokretnoj ili nepokretnoj imovini kako je predviđeno pravom mjerodavnim za bračnoimovinski režim. Međutim, ona ne bi trebala utjecati na ograničeni broj (*numerus clausus*) stvarnih prava poznatih u nacionalnom pravu nekih država članica. Od države članice ne bi se smjelo zahtijevati priznanje stvarnog prava na imovini koja se nalazi u toj državi članici ako dotično stvarno pravo nije poznato u njezinu pravu.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja (SL L 7, 10.1.2009., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (SL L 201, 27.7.2012., str. 107.).

- (25) Međutim, kako bi se bračnim drugovima omogućilo uživanje u drugoj državi članici prava koja su nastala ili su na njih prenesena kao rezultat bračnoimovinskog režima, ovom bi Uredbom trebalo predvidjeti prilagodbu nepoznatog stvarnog prava najbližem ekvivalentnom pravu u okviru prava te druge države članice. U kontekstu takve prilagodbe trebalo bi uzeti u obzir ciljeve i interese kojima služi dotično stvarno pravo i učinke koji su s njim povezani. Za potrebe određivanja najbližeg ekvivalentnog nacionalnog prava, za dodatne informacije o prirodi i učincima prava mogu se kontaktirati tijela ili nadležne osobe države čije se pravo primjenjuje na bračnoimovinski režim. U tu svrhu mogle bi se koristiti postojeće mreže u području pravosudne suradnje u građanskim i trgovačkim stvarima, kao i svi ostali dostupni načini koji olakšavaju razumijevanje stranog prava.
- (26) Prilagodba nepoznatih stvarnih prava kako je izričito predviđena ovom Uredbom ne bi trebala sprječavati druge oblike prilagodbe u kontekstu primjene ove Uredbe.
- (27) Zahtjeve za evidentiranjem u upisnik prava na pokretnoj i nepokretnoj imovini trebalo bi isključiti iz područja primjene ove Uredbe. Stoga bi pravo države članice u kojoj se vodi upisnik (za nepokretnu imovinu pravo države u kojoj se nalazi nekretnina, *lex rei sitae*) trebalo biti ono koje određuje pod kojim pravnim uvjetima i kako se evidencija mora voditi te koja su tijela, poput zemljišnoknjižnih službi ili javnih bilježnika, zadužena za provjeru jesu li svi zahtjevi ispunjeni i je li predložena ili utvrđena dokumentacija dovoljna ili sadrži li potrebne informacije. Posebno, tijela mogu provjeriti je li pravo bračnog druga na imovini navedenoj u ispravi predloženoj za upis pravo koje je evidentirano kao takvo u upisniku ili koje je na drugi način dokazano u skladu s pravom države članice u kojoj se vodi upisnik. Kako bi se izbjeglo dupliciranje isprava, tijela za upis trebala bi prihvatiti takve isprave koje su u drugoj državi članici izdala nadležna tijela i čiji je optjecaj predviđen ovom Uredbom. To ne bi trebalo spriječiti tijela uključena u upis da zatraže od osobe koja traži upis pružanje onih dodatnih informacija ili predložnje onih dodatnih isprava koje se zahtijevaju prema pravu države članice u kojoj se vodi upisnik, na primjer informacija ili isprava koje se odnose na plaćanje poreza. Nadležna tijela mogu osobu koja traži upis uputiti kako se informacije ili isprave koje nedostaju mogu dostaviti.
- (28) Učinke evidentiranja prava u upisniku trebalo bi također isključiti iz područja primjene ove Uredbe. Stoga bi pravo države članice u kojoj se upisnik vodi trebalo biti ono koje određuje je li evidentiranje, na primjer, po učinku deklaratorno ili konstitutivno. Kada, stoga, na primjer, stjecanje prava na nepokretnoj imovini zahtijeva evidentiranje u upisniku prema pravu države članice u kojoj se upisnik vodi kako bi se osigurao učinak upisnika *erga omnes* ili radi zaštite pravnih transakcija, trenutak tog stjecanja trebao bi biti uređen pravom te države članice.
- (29) Ova bi Uredba trebala poštovati različite sustave uređenja pitanja bračnoimovinskog režima koji se primjenjuju u državama članicama. Za potrebe ove Uredbe pojmu „sud” stoga bi trebalo dati široko značenje kako bi obuhvatio ne samo sudove u strogom smislu riječi, koji izvršavaju sudske funkcije, nego i, primjerice, javne bilježnike u nekim državama članicama koji u određenim stvarima bračnoimovinskog režima izvršavaju sudske funkcije poput sudova te javne bilježnike i pravne stručnjake koji, u nekim državama članicama, izvršavaju sudske funkcije u okviru određenog bračnoimovinskog režima na temelju ovlasti prenesenih od suda. Sve sudove kako su definirani ovom Uredbom trebala bi obvezivati pravila o nadležnosti određena u ovoj Uredbi. Nasuprot tome, pojam „sud” ne bi trebao obuhvaćati nepravosudna tijela države članice koja su prema nacionalnom pravu ovlaštena za postupanje u stvarima bračnoimovinskog režima, poput javnih bilježnika u većini država članica kada oni, što je obično slučaj, ne izvršavaju sudske funkcije.
- (30) Ova bi Uredba trebala svim javnim bilježnicima koji su nadležni u stvarima bračnoimovinskog režima u državama članicama omogućiti izvršavanje te nadležnosti. Odgovor na pitanje obvezuju li javne bilježnike u dotičnoj državi članici pravila o nadležnosti određena u ovoj Uredbi trebao bi ovisiti o tome jesu li oni obuhvaćeni pojmom „sud” za potrebe ove Uredbe.
- (31) Akti koje izdaju javni bilježnici u stvarima bračnoimovinskog režima u državama članicama trebali bi biti u optjecaju u skladu s ovom Uredbom. Kada javni bilježnici izvršavaju sudske funkcije, trebala bi ih obvezivati pravila o nadležnosti određena u ovoj Uredbi, a odluke koje oni donose trebale bi biti u optjecaju u skladu s odredbama ove Uredbe o priznavanju, izvršivosti i izvršavanju odluka. Kada javni bilježnici ne izvršavaju sudske funkcije, ne bi ih trebala obvezivati ta pravila o nadležnosti, a javne isprave koje izdaju trebale bi biti u optjecaju u skladu s odredbama ove Uredbe o javnim ispravama.

- (32) Kako bi se vodilo računa o povećanoj mobilnosti parova tijekom njihova života u bračnoj zajednici i olakšalo dobro sudovanje, pravila o nadležnosti određena u ovoj Uredbi trebala bi građanima omogućiti da s njihovim različitim povezanim postupcima postupaju sudovi iste države članice. U tu bi svrhu ovom Uredbom trebalo težiti koncentraciji nadležnosti u odnosu na bračnoimovinski režim u državi članici čiji su sudovi pozvani postupati s nasljeđivanjem bračnog druga u skladu s Uredbom (EU) br. 650/2012 ili razvodom, zakonskom rastavom ili poništajem braka u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 ⁽¹⁾.
- (33) Ovom Uredbom trebalo bi predvidjeti, kada se postupak u vezi s nasljeđivanjem bračnog druga vodi pred sudom države članice pred kojim je postupak pokrenut na temelju Uredbe (EU) br. 650/2012, da bi sudovi te države trebali imati nadležnost u odlučivanju u stvarima bračnoimovinskih režima povezanim s tim predmetom nasljeđivanja.
- (34) Slično tome, u stvarima bračnoimovinskih režima povezanim s postupkom koji se vodi pred sudom države članice pred kojim je pokrenut postupak razvoda, zakonske rastave ili poništaja braka na temelju Uredbe (EZ) br. 2201/2003 trebali bi postupati sudovi te države članice, osim ako se nadležnost za odlučivanje o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka može temeljiti samo na posebnim razlozima za nadležnost. U tim se slučajevima koncentracija nadležnosti ne bi smjela dopustiti bez sporazuma bračnih drugova.
- (35) Kada stvari bračnoimovinskih režima nisu povezane s postupkom koji se vodi pred sudom države članice u vezi s nasljeđivanjem bračnog druga ili razvodom, zakonskom rastavom ili poništajem braka, ovom bi Uredbom trebalo predvidjeti ljestvicu poveznica u svrhu utvrđivanja nadležnosti, počevši s uobičajenim boravištem bračnih drugova u trenutku pokretanja postupka pred sudom. Te su poveznice određene radi povećanja mobilnosti građana i osiguravanja postojanja stvarne poveznice između bračnih drugova i države članice u kojoj se nadležnost izvršava.
- (36) Radi povećanja pravne sigurnosti, predvidljivosti i autonomije stranaka, ova bi Uredba u određenim okolnostima trebala omogućiti strankama da sklope sporazum o izboru suda u korist sudova države članice mjerodavnog prava ili sudova države članice u kojoj je brak sklopljen.
- (37) Za potrebe ove Uredbe te kako bi se obuhvatile sve moguće situacije, država članica u kojoj je brak sklopljen trebala bi biti ona država članica pred čijim je tijelima brak sklopljen.
- (38) Sudovi države članice mogu odlučiti da se na temelju njihovog međunarodnog privatnog prava brak u pitanju ne može priznati u svrhu postupaka o bračnoimovinskim režimima. U takvom slučaju iznimno može biti potrebno da se proglase nenadležnima na temelju ove Uredbe. Sudovi djeluju brzo, a dotična stranka trebala bi imati mogućnost predmet podnijeti na rješavanje u bilo kojoj drugoj državi članici koja ima poveznicu kojom joj se daje nadležnost, neovisno o redosljedu osnova za nadležnost, istodobno poštujući autonomiju stranaka. Bilo koji sud pred kojim je pokrenut postupak nakon proglašenja nenadležnosti, a koji nije sud države članice u kojoj je brak sklopljen, možda će iznimno također trebati proglasiti nenadležnost pod istim uvjetima. Međutim, kombinacija različitih pravila o nadležnosti trebala bi osigurati da su strankama dostupne sve mogućnosti da pokrenu postupak pred sudovima države članice koji će prihvatiti nadležnost u svrhu provođenja njihovog bračnoimovinskog režima.
- (39) Ova Uredba ne bi smjela sprječavati stranke da se u predmetu bračnoimovinskog režima nagode mirnim putem izvan suda, na primjer pred javnim bilježnikom, u državi članici njihova izbora kada je to moguće prema pravu te države članice. To bi trebao biti slučaj čak i ako pravo mjerodavno za bračnoimovinski režim nije pravo te države članice.
- (40) Kako bi se osiguralo da sudovi svih država članica mogu na istoj osnovi izvršavati nadležnost u odnosu na bračnoimovinske režime bračnih drugova, u ovoj bi se Uredbi trebali taksativno navesti razlozi na temelju kojih se može ostvarivati takva supsidijarna nadležnost.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 (SL L 338, 23.12.2003., str. 1.).

- (41) Posebno kako bi se riješile situacije uskrate pravosuđa, ovom bi se Uredbom trebao predvidjeti *forum necessitatis* koji u iznimnim slučajevima sudu države članice omogućuje odlučivanje o bračnoimovinskom režimu koji je blisko povezan s trećom državom. Moglo bi se smatrati da se radi o takvom iznimnom slučaju kada ne postoji mogućnost vođenja postupka u dotičnoj trećoj državi, na primjer zbog građanskog rata ili kada bi od bračnog druga bilo neopravdano očekivati da pokrene ili vodi postupak u toj državi. Nadležnost utemeljena na *forum necessitatis* trebala bi se, međutim, izvršavati samo ako je predmet u dovoljnoj mjeri povezan s državom članicom suda pred kojim je postupak pokrenut.
- (42) U interesu usklađenog djelovanja pravosuđa trebalo bi izbjegavati donošenje proturječnih odluka u različitim državama članicama. U tu svrhu ovom bi Uredbom trebalo predvidjeti opća postupovna pravila slična onima iz drugih instrumenata Unije u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima. Jedno takvo postupovno pravilo je pravilo o litispendenciji koje će se primijeniti ako se isti predmet bračnoimovinskog režima iznese pred različitim sudovima u različitim državama članicama. To će pravilo tada odrediti koji bi se sud na kraju trebao baviti predmetom bračnoimovinskog režima.
- (43) Kako bi se građanima omogućilo uživanje, sa svom pravnom sigurnošću, koristi unutarnjeg tržišta, ova bi Uredba bračnim drugovima trebala omogućiti saznanje unaprijed o tome koje će se pravo primijeniti na njihov bračnoimovinski režim. Stoga bi se trebala uvesti usklađena kolizijska pravila radi izbjegavanja proturječnih ishoda. Osnovno pravilo trebalo bi osigurati da bračnoimovinski režim uređuje predvidivo pravo s kojim je blisko povezano. Radi pravne sigurnosti i izbjegavanja fragmentacije bračnoimovinskog režima, pravo mjerodavno za bračnoimovinski režim trebalo bi uređivati taj režim u cijelosti, to jest svu imovinu koju taj režim obuhvaća, bez obzira na vrstu imovine i na to nalazi li se imovina u drugoj državi članici ili u trećoj državi.
- (44) Pravo utvrđeno ovom Uredbom trebalo bi se primjenjivati čak i ako to nije pravo neke države članice.
- (45) Kako bi se bračnim drugovima olakšalo upravljanje njihovom imovinom, ovom bi ih Uredbom trebalo ovlastiti da izaberu pravo mjerodavno za njihov bračnoimovinski režim, bez obzira na vrstu imovine ili mjesto na kojem se imovina nalazi, između prava s kojima su blisko povezani zbog uobičajenog boravišta ili svojeg državljanstva. Taj izbor može se izvršiti u bilo kojem trenutku, prije sklapanja braka, u vrijeme sklapanja braka ili tijekom trajanja braka.
- (46) Kako bi se osigurala pravna sigurnost transakcija i spriječila svaka promjena prava mjerodavnog za bračnoimovinski režim, a da se o tome ne obavijeste bračni drugovi, ne bi trebalo napraviti nikakvu promjenu prava mjerodavnog za bračnoimovinski režim osim na izričit zahtjev stranaka. Takva promjena od strane bračnih drugova ne bi trebala imati retrospektivni učinak ako oni to izričito ne odrede. U svakom slučaju, time se ne smiju kršiti prava trećih strana.
- (47) Pravila o materijalnoj i formalnoj valjanosti sporazuma o izboru mjerodavnog prava trebala bi se odrediti tako da se olakša informirani izbor bračnih drugova i da se poštuje njihov pristanak radi osiguravanja pravne sigurnosti, kao i lakšeg pristupa pravosuđu. Što se tiče formalne valjanosti, trebalo bi uvesti određene mjere zaštite kako bi se osiguralo da su bračni drugovi svjesni posljedica svojeg izbora. Sporazum o izboru mjerodavnog prava trebao bi biti sastavljen barem u pisanom obliku te bi ga obje strane trebale datirati i potpisati. Međutim, ako su pravom države članice u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u trenutku sklapanja sporazuma utvrđena dodatna formalna pravila, ta bi se pravila trebala poštovati. Ako bračni drugovi u trenutku sklapanja sporazuma imaju uobičajeno boravište u različitim državama članicama koje utvrđuju različita formalna pravila, trebalo bi biti dovoljno poštovanje formalnih pravila jedne od tih država članica. Ako u trenutku sklapanja sporazuma samo jedan bračni drug ima uobičajeno boravište u državi članici koja utvrđuje dodatna formalna pravila, ta bi pravila trebala poštovati.
- (48) Bračnoimovinski sporazum vrsta je raspolaganja bračnom imovinom čija se dopustivost i prihvaćanje razlikuju među državama članicama. Kako bi države članice lakše prihvatile bračnoimovinska prava stečena kao rezultat bračnoimovinskog sporazuma, trebalo bi definirati pravila o formalnoj valjanosti bračnoimovinskog sporazuma. Sporazum bi trebao biti sastavljen barem u pisanom obliku te bi ga obje strane trebale datirati i potpisati. Međutim, sporazum bi također trebao ispunjavati dodatne zahtjeve za formalnu valjanost određene u pravu mjerodavnom za bračnoimovinski režim, kako je određeno ovom Uredbom i pravom države članice u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište. Ovom bi se Uredbom također trebalo odrediti pravo koje će uređivati materijalnu valjanost takva sporazuma.

- (49) Kada se ne izabere nikakvo mjerodavno pravo te s ciljem usklađivanja predvidljivosti i pravne sigurnosti sa stvarnim životnim okolnostima u kojima se par nalazi, ovom bi Uredbom trebalo uvesti usklađena kolizijska pravila za utvrđivanje prava mjerodavnog za svu imovinu bračnih drugova na temelju ljestvice poveznica. Prvo zajedničko uobičajeno boravište bračnih drugova nedugo nakon sklapanja braka trebalo bi biti prvi kriterij, ispred prava zajedničkog državljanstva bračnih drugova za vrijeme braka. Ako se ne primjenjuje nijedan od ovih kriterija ili ako nema prvog zajedničkog uobičajenog boravišta u slučajevima kada bračni drugovi imaju dvojno zajedničko državljanstvo u trenutku sklapanja braka, treći kriterij trebao bi biti pravo države s kojom bračni drugovi imaju najbliskije veze. Prilikom primjene potonjeg kriterija trebalo bi uzeti u obzir sve okolnosti te bi trebalo jasno navesti da te veze treba razmatrati onakvima kakve su bile u trenutku sklapanja braka.
- (50) Kada se ova Uredba odnosi na državljanstvo kao poveznicu, pitanje kako se razmatra osoba koja ima višestruko državljanstvo preliminarno je pitanje koje nije obuhvaćeno područjem primjene ove Uredbe i trebalo bi ga prepustiti nacionalnom pravu, uključujući, gdje je to primjenjivo, međunarodne konvencije, poštujući u potpunosti opća načela Unije. To razmatranje ne bi trebalo utjecati na valjanost izbora prava učinjenog u skladu s ovom Uredbom.
- (51) U vezi s utvrđivanjem prava mjerodavnog za bračnoimovinski režim ako pravo nije izabrano i ako nema bračnoimovinskog sporazuma, pravosudno tijelo države članice trebalo bi, na zahtjev bilo kojeg bračnog druga, u iznimnim slučajevima – ako su se bračni drugovi preselili u državu svojeg uobičajenog boravišta na dulje vrijeme – moći zaključiti da se može primijeniti pravo te države ako su se bračni drugovi oslonili na njega. U svakom slučaju, time se ne smiju kršiti prava trećih strana.
- (52) Pravo koje je utvrđeno kao mjerodavno za bračnoimovinski režim trebalo bi uređivati bračnoimovinski režim od razvrstavanja imovine jednog ili oba bračna druga u različite kategorije tijekom braka i nakon njegova razvrgnuća do likvidacije imovine. Ono bi trebalo uključivati učinke bračnoimovinskog režima na pravni odnos između bračnog druga i trećih strana. Međutim, bračni drug može se pozvati na pravo mjerodavno za bračnoimovinski režim protiv treće strane za uređenje takvih učinaka samo ako su pravni odnosi između bračnog druga i treće strane nastali u trenutku kada je treća strana bila upoznata ili je trebala biti upoznata s tim pravom.
- (53) Pitanja od javnog interesa, poput zaštite političke, socijalne ili ekonomske organizacije države članice, trebala bi opravdati omogućavanje sudovima i drugim nadležnim tijelima država članica da u iznimnim slučajevima primjenjuju iznimke utemeljene na prevladavajućim obveznim odredbama. U skladu s tim, koncept „prevladavajućih obveznih odredaba” trebao bi obuhvatiti imperativna pravila poput onih koja se odnose na zaštitu obiteljskog doma. Međutim, ta iznimka od primjene prava mjerodavnog za bračnoimovinski režim zahtijeva strogo tumačenje kako bi ostalo u skladu s općim ciljem ove Uredbe.
- (54) Razlozi javnog interesa također bi trebali sudovima i drugim nadležnim tijelima koja se bave stvarima bračnoimovinskog režima u državama članicama omogućiti zanemarivanje, u iznimnim okolnostima, određenih odredaba stranog prava ako bi u dotičnom slučaju primjena takvih odredaba bila očigledno nespojiva s javnim poretkom (*ordre public*) dotične države članice. Međutim, sudovi ili druga nadležna tijela ne bi smjeli primijeniti iznimku javnog poretka kako bi zanemarili primjenu prava druge države ili odbili priznati ili, ako je to slučaj, prihvatiti ili izvršiti odluku, javnu ispravu ili sudsku nagodbu iz druge države članice kada bi takvo postupanje bilo u suprotnosti s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), a posebno njezinim člankom 21. o načelu nediskriminacije.
- (55) Budući da postoje države u kojima istodobno postoje dva ili više pravnih sustava ili skupova pravila povezanih sa stvarima uređenima ovom Uredbom, trebala bi postojati odredba kojom bi se uređilo u kojoj se mjeri ova Uredba primjenjuje u različitim teritorijalnim jedinicama tih država.
- (56) S obzirom na njezin opći cilj, a to je uzajamno priznavanje odluka donesenih u državama članicama o stvarima bračnoimovinskog režima, ovom bi Uredbom trebalo utvrditi pravila o priznavanju, izvršivosti i izvršenju odluka slična onima iz drugih instrumenata Unije u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima.

- (57) Kako bi se uzeli u obzir različiti sustavi rješavanja stvari bračnoimovinskog režima u državama članicama, ovom bi Uredbom trebalo zajamčiti prihvaćanje i izvršivost u svim državama članicama javnih isprava u stvarima bračnoimovinskog režima.
- (58) Javne isprave trebale bi imati istu dokaznu snagu u drugoj državi članici kakvu imaju u državi članici podrijetla, ili najbližnje učinke. Prilikom određivanja dokazne snage određene javne isprave u drugoj državi članici ili najbližnjih učinaka, trebalo bi uzeti u obzir prirodu i opseg dokazne snage javne isprave u državi članici podrijetla. Dokazna snaga koju bi određena javna isprava trebala imati u drugoj državi članici stoga će ovisiti o pravu države članice podrijetla.
- (59) „Vjerodostojnost” javne isprave trebao bi biti autonoman koncept koji obuhvaća elemente poput izvornosti isprave, formalnih zahtjeva za ispravu, ovlasti tijela koja su sastavila ispravu i postupak u kojem je isprava nastala. Također bi trebao obuhvatiti činjenične elemente koje je u javnoj ispravi zabilježilo dotično tijelo, poput činjenice da su se navedene stranke pojavile pred tim tijelom navedenog datuma i da su dale navedene izjave. Stranka koja želi osporiti vjerodostojnost javne isprave trebala bi to učiniti pred nadležnim sudom u državi članici podrijetla javne isprave prema pravu te države članice.
- (60) Pojam „pravni akti ili pravni odnosi zabilježeni u javnoj ispravi” trebalo bi tumačiti tako da se odnosi na materijalni sadržaj zabilježen u javnoj ispravi. Stranka koja želi osporiti pravne akte ili pravne odnose zabilježene u javnoj ispravi trebala bi to učiniti pred sudovima koji su nadležni prema ovoj Uredbi, a koji bi o tom osporavanju trebali odlučiti u skladu s pravom mjerodavnim za bračnoimovinski režim.
- (61) Ako se pitanje o pravnim aktima ili pravnim odnosima zabilježenima u javnoj ispravi pojavi kao prethodno pitanje u postupku pred sudom države članice, taj bi sud trebao biti nadležan za to pitanje.
- (62) Javna isprava koja se osporava ne bi smjela imati nikakvu dokaznu snagu u državi članici koja nije država članica podrijetla tako dugo dok je osporavanje u tijeku. Ako se osporavanje odnosi samo na jedno određeno pitanje u vezi s pravnim aktima ili pravnim odnosima zabilježenima u javnoj ispravi, dotična javna isprava ne bi smjela imati nikakvu dokaznu snagu u državi članici koja nije država članica podrijetla u pogledu tog pitanja koje se osporava tako dugo dok je osporavanje u tijeku. Javna isprava koja je kao posljedica osporavanja proglašena nevaljanom trebala bi prestati imati bilo kakvu dokaznu snagu.
- (63) Ako bi tijelu u okviru primjene ove Uredbe bile predložene dvije nespojive javne isprave, to bi tijelo trebalo riješiti pitanje kojoj bi javnoj ispravi, ako ijednoj, trebalo dati prednost, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja. Ako iz tih okolnosti nije jasno kojoj bi javnoj ispravi, ako ijednoj, trebalo dati prednost, o pitanju bi trebali odlučiti sudovi koji imaju nadležnost prema ovoj Uredbi ili, ako je pitanje postavljeno kao prethodno pitanje tijekom postupka, sud pred kojim je pokrenut taj postupak. U slučaju nespojivosti između javne isprave i odluke trebalo bi uzeti u obzir razloge za nepriznavanje odluka prema ovoj Uredbi.
- (64) Priznavanje i izvršavanje odluke o bračnoimovinskom režimu prema ovoj Uredbi ne bi ni na koji način smjelo podrazumijevati priznanje braka na kojem se temelji bračnoimovinski režim koji je doveo do te odluke.
- (65) Trebalo bi utvrditi odnos između ove Uredbe i bilateralnih ili multilateralnih konvencija o bračnoimovinskom režimu čije su stranke države članice.
- (66) Ova Uredba ne bi smjela sprječavati države članice koje su stranke Konvencije od 6. veljače 1931. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske koja sadržava odredbe međunarodnog prava o braku, posvajanju i skrbništvu, kako je revidirana 2006.; Konvencije od 19. studenoga 1934. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske koja sadržava odredbe međunarodnog privatnog prava o nasljeđivanju, oporukama i upravljanju imovinom, kako je revidirana u lipnju 2012.; i Konvencije od 11. listopada 1977. između Danske,

Finske, Islanda, Norveške i Švedske o priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim stvarima, da nastave primjenjivati određene odredbe tih konvencija u mjeri u kojoj se njima predviđaju pojednostavnjeni i brži postupci za priznavanje i izvršenje odluka u stvarima bračnimovinskih režima.

- (67) Radi olakšanja primjene ove Uredbe trebalo bi predvidjeti obvezu država članica da priopćuju određene informacije o svojem zakonodavstvu i o postupcima koji se odnose na bračnoimovinske režime u okviru Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima uspostavljene Odlukom Vijeća 2001/470/EZ ⁽¹⁾. Radi omogućavanja pravovremene objave u *Službenom listu Europske unije* svih informacija od važnosti za praktičnu primjenu ove Uredbe, države članice također bi trebale priopćiti takve informacije Komisiji prije nego što se ova Uredba počne primjenjivati.
- (68) Isto tako, radi olakšanja primjene ove Uredbe i omogućavanja upotrebe suvremenih tehnologija komunikacije, trebalo bi propisati standardne obrasce za ovjere u vezi sa zahtjevom za proglašenje izvršivosti odluke, javne isprave ili sudske nagodbe.
- (69) Pri računanju rokova i vremenskih ograničenja predviđenih u ovoj Uredbi trebalo bi primjenjivati Uredbu Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71 ⁽²⁾.
- (70) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u pogledu uspostave i naknadnih izmjena ovjera i obrazaca koji se odnose na proglašenje izvršivosti odluka, sudskih nagodbi i javnih isprava. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.
- (71) Za donošenje provedbenih akata o uspostavi i naknadnim izmjenama ovjera i obrazaca predviđenih ovom Uredbom trebalo bi primjenjivati savjetodavni postupak.
- (72) Ciljeve ove Uredbe, to jest slobodno kretanje osoba u Uniji, mogućnost da bračni drugovi urede svoje imovinske odnose u odnosu na sebe i druge tijekom svojeg života kao para i pri likvidaciji svoje imovine, te veću predvidljivost i pravnu sigurnost, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka ove Uredbe oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, prema potrebi putem pojačane suradnje među državama članicama. U skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji, Unija stoga ima nadležnost za djelovanje. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (73) Ovom Uredbom poštuju se temeljna prava i načela priznata u Povelji, a osobito člancima 7., 9., 17. 21. i 47. o poštovanju privatnog i obiteljskog života, pravu na stupanje u brak i pravu na osnivanje obitelji u skladu s nacionalnim zakonima, pravu na vlasništvo, načelu nediskriminacije odnosno pravu na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje. Ovu bi Uredbu sudovi i druga nadležna tijela država članica trebali primjenjivati poštujući ta prava i načela,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Područje primjene

1. Ova Uredba primjenjuje se na bračnoimovinske režime.

Ne primjenjuje se na porezne, carinske ili upravne stvari.

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2001/470/EZ od 28. svibnja 2001. o uspostavi Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 174, 27.6.2001., str. 25.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71 od 3. lipnja 1971. o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na razdoblja, datume i rokove (SL L 124, 8.6.1971., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

2. Iz područja primjene ove Uredbe isključeno je sljedeće:
- (a) pravna sposobnost bračnih drugova;
 - (b) postojanje, valjanost ili priznavanje braka;
 - (c) obveze uzdržavanja;
 - (d) nasljeđivanje ostavine umrlog bračnog druga;
 - (e) socijalna sigurnost;
 - (f) pravo na prijenos ili prilagodbu prava na starosnu ili invalidsku mirovinu stečena tijekom braka, a koja nisu stvorila prihod od mirovine tijekom braka, između bračnih drugova u slučaju razvoda, zakonske rastave ili poništaja braka;
 - (g) priroda stvarnih prava povezanih s imovinom; i
 - (h) bilo koje upisivanje u upisnik prava na nepokretnoj i pokretnoj imovini, uključujući pravne zahtjeve za takav upis, te učinci upisa ili neupisa takvih prava u upisnik.

Članak 2.

Nadležnost u stvarima bračnoimovinskih režima u državama članicama

Ova Uredba ne utječe na nadležnost tijela država članica za postupanje u stvarima bračnoimovinskih režima.

Članak 3.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe:
- (a) „bračnoimovinski režim” znači skup pravila koja se tiču imovinskih odnosa između bračnih drugova i u njihovim odnosima s trećim stranama, kao rezultat braka ili njegova razvrgnuća;
 - (b) „bračnoimovinski sporazum” znači svaki sporazum između bračnih drugova ili budućih bračnih drugova kojim oni organiziraju svoj bračnoimovinski režim;
 - (c) „javna isprava” znači isprava u stvari bračnoimovinskog režima koja je službeno sastavljena ili registrirana kao javna isprava u nekoj državi članici i čija vjerodostojnost:
 - i. odnosi se na potpis i sadržaj javne isprave i
 - ii. utvrđena je od strane tijela javne vlasti ili drugog tijela koje je u tu svrhu ovlastila država članica podrijetla;
 - (d) „odluka” znači svaka odluka u stvari bračnoimovinskog režima koju je donio sud države članice, bez obzira na naziv te odluke, uključujući odluku službenika suda o utvrđivanju troškova ili izdataka;
 - (e) „sudska nagodba” znači nagodba u stvari bračnoimovinskog režima koju je odobrio sud ili koja je sklopljena pred sudom tijekom postupka;

- (f) „država članica podrijetla” znači država članica u kojoj je donesena odluka, sastavljena javna isprava, odnosno odobrena ili sklopljena sudska nagodba;
- (g) „država članica izvršenja” znači država članica u kojoj se zahtijeva priznavanje i/ili izvršenje odluke, javne isprave ili sudske nagodbe.

2. Za potrebe ove Uredbe pojam „sud” znači sva pravosudna tijela i sva ostala tijela i pravni stručnjaci s nadležnošću u stvarima bračnoimovinskih režima koji izvršavaju sudske funkcije ili postupaju na temelju ovlasti prenesenih od strane pravosudnog tijela ili pod njegovim nadzorom, uz uvjet da takva druga tijela i pravni stručnjaci jamče nepristranost i pravo svih stranaka na saslušanje i pod uvjetom da njihove odluke prema pravu države članice u kojoj djeluju:

- (a) mogu biti predmet žalbe pravosudnom tijelu ili preispitivanja od strane pravosudnog tijela i
- (b) imaju sličnu valjanost i učinak kao i odluka pravosudnog tijela o istoj stvari.

Države članice obavješćuju Komisiju o drugim tijelima i pravnim stručnjacima iz prvog podstavka u skladu s člankom 64.

POGLAVLJE II.

NADLEŽNOST

Članak 4.

Nadležnost u slučaju smrti jednog bračnog druga

Kada je pred sudom države članice pokrenut postupak u stvarima nasljeđivanja bračnog druga na temelju Uredbe (EU) br. 650/2012, sudovi te države nadležni su za odlučivanje u stvarima bračnoimovinskog režima povezanim s tim predmetom nasljeđivanja.

Članak 5.

Nadležnost u slučajevima razvoda, zakonske rastave ili poništaja braka

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., kada je pred sudom države članice pokrenut postupak za odlučivanje o zahtjevu za razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka na temelju Uredbe (EZ) br. 2201/2003, sudovi te države nadležni su za odlučivanje u stvarima bračnoimovinskog režima povezanim s tim zahtjevom.
2. Nadležnost u stvarima bračnoimovinskih režima na temelju stavka 1. podliježe sporazumu bračnih drugova ako je sud pred kojim je pokrenut postupak za odlučivanje o zahtjevu za razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka:
 - (a) sud države članice u kojoj podnositelj zahtjeva ima uobičajeno boravište te je podnositelj zahtjeva tamo boravio najmanje godinu dana neposredno prije podnošenja zahtjeva, u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (a) petom alinejom Uredbe (EZ) br. 2201/2003;
 - (b) sud države članice čije državljanstvo ima podnositelj zahtjeva i podnositelj zahtjeva tamo ima uobičajeno boravište te je tamo boravio najmanje šest mjeseci neposredno prije podnošenja zahtjeva, u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (a) šestom alinejom Uredbe (EZ) br. 2201/2003;
 - (c) sud pred kojim je pokrenut postupak na temelju članka 5. Uredbe (EZ) br. 2201/2003 u slučajevima konverzije zakonske rastave u razvod; ili
 - (d) sud pred kojim je pokrenut postupak na temelju članka 7. Uredbe (EZ) br. 2201/2003 u slučajevima supsidijarne nadležnosti.

3. Ako je sporazum iz stavka 2. ovog članka sklopljen prije pokretanja postupka pred sudom radi odlučivanja u stvarima bračnoimovinskih režima, taj sporazum mora biti u skladu s člankom 7. stavkom 2.

Članak 6.

Nadležnost u ostalim slučajevima

Kada nijedan sud države članice nema nadležnost na temelju članka 4. ili 5. ili u slučajevima osim onih predviđenih u tim člancima, za odlučivanje o bračnoimovinskom režimu bračnih drugova nadležni su sudovi države članice:

- (a) na čijem državnom području bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, u suprotnome;
- (b) na čijem su državnom području bračni drugovi imali zadnje uobičajeno boravište ako jedan od njih još uvijek tamo boravi u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, u suprotnome;
- (c) na čijem državnom području protustranka ima uobičajeno boravište u trenutku pokretanja postupka pred sudom, ili, u suprotnome;
- (d) zajedničkog državljanstva bračnih drugova u trenutku pokretanja postupka pred sudom.

Članak 7.

Izbor suda

1. U slučajevima obuhvaćenima člankom 6. stranke se mogu sporazumjeti da sudovi države članice čije je pravo mjerodavno na temelju članka 22. ili članka 26. stavka 1. točke (a) ili (b) ili sudovi države članice u kojoj je brak sklopljen imaju isključivu nadležnost odlučivati u stvarima njihova bračnoimovinskog režima.
2. Sporazum iz stavka 1. sastavlja se u pisanom obliku te ga stranke datiraju i potpisuju. Svaka komunikacija elektroničkim sredstvima koja osigurava trajni zapis sporazuma smatra se istovrijednom pisanom obliku.

Članak 8.

Nadležnost suda pred kojim se tuženik upusti u postupak

1. Osim nadležnosti koja proizlazi iz ostalih odredaba ove Uredbe, nadležan je sud države članice čije je pravo mjerodavno na temelju članka 22. ili članka 26. stavka 1. točke (a) ili (b), a pred kojim se tuženik upusti u postupak. To pravilo ne vrijedi ako se tuženik upustio u postupak kako bi osporio nadležnost ili u slučajevima obuhvaćenima člankom 4. ili člankom 5. stavkom 1.
2. Prije preuzimanja nadležnosti na temelju stavka 1. sud osigurava da je tuženik obaviješten o svojem pravu na osporavanje nadležnosti i o posljedicama upuštanja ili neupuštanja u postupak.

Članak 9.

Alternativna nadležnost

1. Iznimno, ako sud države članice koji ima nadležnost na temelju članka 4., 6., 7. ili 8. odluči da se na temelju međunarodnog privatnog prava te države dotični brak ne priznaje u svrhu postupka o bračnoimovinskim režimima, on se može proglasiti nenadležnim. Ako sud odluči proglasiti se nenadležnim, to čini bez nepotrebnog odgađanja.

2. Kada se sud koji je nadležan na temelju članka 4. ili 6. proglasi nenadležnim i kada se stranke sporazume o prijenosu nadležnosti na sudove bilo koje druge države članice u skladu s člankom 7., za odlučivanje o bračnoimovinskom režimu nadležni su sudovi te države članice.

U ostalim slučajevima za odlučivanje o bračnoimovinskom režimu nadležni su sudovi bilo koje druge države članice na temelju članka 6. ili 8., ili sudovi države članice u kojoj je brak sklopljen.

3. Ovaj članak ne primjenjuje se kada su stranke ishodile razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka koje je moguće priznati u državi članici pred čijim se sudom vodi postupak.

Članak 10.

Supsidijarna nadležnost

Kada nijedan sud države članice nije nadležan na temelju članka 4., 5., 6., 7. ili 8., ili kada su se svi sudovi na temelju članka 9. proglasili nenadležnima i nijedan sud nije nadležan na temelju članka 9. stavka 2., sudovi države članice imaju nadležnost ako se nepokretna imovina jednog ili obaju bračnih drugova nalazi na državnom području te države članice, ali u tom slučaju sud pred kojim je pokrenut postupak nadležan je za odlučivanje samo u pogledu dotične nepokretne imovine.

Članak 11.

Forum necessitatis

Kada nijedan sud države članice nije nadležan na temelju članka 4., 5., 6., 7., 8. ili 10., ili kada su se svi sudovi na temelju članka 9. proglasili nenadležnima i nijedan sud države članice nije nadležan na temelju članka 9. stavka 2. ili članka 10., sudovi države članice iznimno mogu odlučivati o predmetu bračnoimovinskog režima ako u trećoj državi s kojom je slučaj blisko povezan postupak nije moguće pokrenuti ili provesti u razumnim okvirima ili bi bio nemoguć.

Predmet mora u dovoljnoj mjeri biti povezan s državom članicom suda pred kojim je pokrenut postupak.

Članak 12.

Protuzahtjevi

Sud pred kojim se postupak vodi na temelju članka 4., 5., 6., 7. ili 8. članka 9. stavka 2. ili članka 10. ili 11. također je nadležan za odlučivanje o protuzahtjevu ako je on obuhvaćen područjem primjene ove Uredbe.

Članak 13.

Ograničenje postupka

1. Kada se ostavina umrlog čije je nasljeđivanje obuhvaćeno Uredbom (EU) br. 650/2012 sastoji od imovine koja se nalazi u trećoj državi, sud pred kojim je pokrenut postupak za odlučivanje o bračnoimovinskom režimu može, na zahtjev jedne od stranaka, odlučiti da neće odlučiti o jednom ili više dijelova te imovine ako se može očekivati da njegova odluka u pogledu te imovine neće biti priznata i, prema potrebi, neće biti proglašena izvršivom u toj trećoj državi.

2. Stavak 1. ne utječe na pravo stranaka da ograniče opseg postupka prema pravu države članice suda pred kojim je postupak pokrenut.

Članak 14.

Pokretanje postupka pred sudom

Za potrebe ovog poglavlja smatra se da je postupak pokrenut pred sudom:

- (a) u trenutku kada je sudu predano pismo o pokretanju postupka ili istovrijedno pismo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva nakon toga nije propustio poduzeti korake koje je morao poduzeti u vezi s dostavom pisma tuženiku;
- (b) ako pismo mora biti dostavljeno prije njegova podnošenja sudu, u trenutku kada ga je primilo tijelo ovlašteno za dostavu, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva nije nakon toga propustio poduzeti radnje koje je morao poduzeti kako bi pismo bilo predano sudu; ili
- (c) ako postupak pokreće sud po službenoj dužnosti, u trenutku kada je donesena odluka suda o pokretanju postupka ili, ako takva odluka nije nužna, u trenutku kada je sud zabilježio predmet.

Članak 15.

Ispitivanje nadležnosti

Kada se pred sudom države članice pokrene postupak u stvari bračnoimovinskog režima za koji taj sud u skladu s ovom Uredbom nije nadležan, sud se po službenoj dužnosti proglašava nenadležnim.

Članak 16.

Ispitivanje dopustivosti

1. Kada se tuženik s uobičajenim boravištem u državi koja nije država članica, a u kojoj je pokrenut postupak ne upusti u postupak pred sudom, sud koji je nadležan na temelju ove Uredbe zastaje s postupkom sve dok se ne dokaže da je tuženik pravodobno mogao primiti pismo o pokretanju postupka, ili istovrijedno pismo, tako da je mogao pripremiti svoju obranu, ili da su u tom smislu poduzete sve potrebne mjere.

2. Članak 19. Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ primjenjuje se umjesto stavka 1. ovog članka ako je pismo o pokretanju postupka ili istovrijedno pismo moralo biti poslano iz jedne države članice u drugu, u skladu s tom uredbom.

3. Kada Uredba (EZ) br. 1393/2007 nije primjenjiva, primjenjuje se članak 15. Haške konvencije od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih pisma u građanskim i trgovačkim stvarima ako je pismo o pokretanju postupka ili istovrijedno pismo moralo biti poslano u inozemstvo u skladu s tom konvencijom.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pisma u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pisma”), i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (SL L 324, 10.12.2007., str. 79.).

Članak 17.**Litispendencija**

1. Kada se pred sudovima različitih država članica vode postupci o istom predmetu i između istih stranaka, svi sudovi osim suda pred kojim je prvo pokrenut postupak zastaju s postupkom sve dok se ne utvrdi nadležnost suda pred kojim je prvo pokrenut postupak.
2. U slučajevima iz stavka 1., na zahtjev suda pred kojim se vodi spor, bilo koji drugi sud pred kojim je pokrenut postupak bez odgađanja obavješćuje prethodno navedeni sud o datumu kada je pred njim pokrenut postupak.
3. Kada se utvrdi nadležnost suda pred kojim je prvo pokrenut postupak, svi sudovi osim suda pred kojim je prvo pokrenut postupak proglašavaju se nenadležnima u korist tog suda.

Članak 18.**Povezani postupci**

1. Kada se pred sudovima različitih država članica vode povezani postupci, s postupkom mogu zastati svi sudovi osim onog pred kojim je prvo pokrenut postupak.
2. Kada se postupci iz stavka 1. vode u prvom stupnju, svi sudovi osim suda pred kojim je prvo pokrenut postupak mogu također na zahtjev jedne od stranaka proglasiti se nenadležnima ako je sud pred kojim je prvo pokrenut postupak nadležan za odlučivanje u predmetnim postupcima i ako je njegovim pravom dopušteno spajanje predmeta.
3. Za potrebe ovog članka smatra se da su postupci povezani kada su međusobno tako blisko povezani da se zajedničko postupanje i odlučivanje u vezi s njima čini svrhovitim kako bi se izbjegla opasnost proturječnih odluka u odvojenim postupcima.

Članak 19.**Privremene mjere, uključujući zaštitne mjere**

Pred sudovima države članice može se podnijeti zahtjev za određivanje privremenih mjera, uključujući zaštitne mjere, koje su predviđene pravom te države, čak i u slučaju kada su, na temelju ove Uredbe, za donošenje odluke o meritumu predmeta nadležni sudovi druge države članice.

POGLAVLJE III.**MJERODAVNO PRAVO****Članak 20.****Opća primjena**

Pravo koje je ovom Uredbom određeno kao mjerodavno primjenjuje se bez obzira na to je li to pravo države članice.

Članak 21.**Jedinstvo mjerodavnog prava**

Pravo mjerodavno za bračnoimovinski režim na temelju članka 22. ili 26. primjenjuje se na svu imovinu koja podliježe tom režimu, bez obzira na to gdje se ta imovina nalazi.

Članak 22.**Izbor mjerodavnog prava**

1. Bračni drugovi ili budući bračni drugovi mogu sporazumno odrediti ili promijeniti pravo mjerodavno za svoj bračnoimovinski režim, pod uvjetom da se radi o jednom od sljedećih prava:
 - (a) pravu države u kojoj bračni drugovi ili budući bračni drugovi ili jedan od njih ima uobičajeno boravište u trenutku kada je sporazum sklopljen; ili
 - (b) pravu države čije državljanstvo ima jedan od bračnih drugova ili budućih bračnih drugova u trenutku kada je sporazum sklopljen.
2. Osim ako se bračni drugovi drukčije dogovore, promjena prava mjerodavnog za bračnoimovinski režim učinjena tijekom braka proizvodi učinke tek u budućnosti.
3. Svaka retroaktivna promjena mjerodavnog prava na temelju stavka 2. ne smije imati štetan učinak na prava trećih strana koja proizlaze iz tog prava.

Članak 23.**Formalna valjanost sporazuma o izboru mjerodavnog prava**

1. Sporazum iz članka 22. sastavlja se u pisanom obliku, a datiraju ga i potpisuju oba bračna druga. Svaka komunikacija elektroničkim sredstvima koja osigurava trajni zapis sporazuma smatra se istovrijednom pisanom obliku.
2. Ako su pravom države članice u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište u trenutku sklapanja sporazuma predviđeni dodatni formalni zahtjevi za bračnoimovinske sporazume, ti se zahtjevi moraju zadovoljiti.
3. Ako bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u različitim državama članicama u trenutku sklapanja sporazuma i ako su pravima tih država predviđeni različiti formalni zahtjevi za bračnoimovinske sporazume, sporazum je formalno valjan ako zadovoljava zahtjeve bilo kojeg od tih prava.
4. Ako samo jedan bračni drug ima uobičajeno boravište u državi članici u trenutku sklapanja sporazuma i ako ta država predviđa dodatne formalne zahtjeve za bračnoimovinske sporazume, ti se zahtjevi moraju zadovoljiti.

Članak 24.**Suglasnost i materijalna valjanost**

1. Postojanje i valjanost sporazuma o izboru prava ili bilo koje njegove odredbe određuje se pravom koje bi uređivalo taj sporazum na temelju članka 22. da su sporazum ili odredba valjani.

2. Međutim, bračni se drug može, radi utvrđivanja da nije dao suglasnost, pozvati na pravo države u kojoj ima uobičajeno boravište u trenutku kada je pred sudom pokrenut postupak ako iz okolnosti proizlazi da ne bi bilo razumno odrediti učinak njegova ponašanja u skladu s pravom navedenim u stavku 1.

Članak 25.

Formalna valjanost bračnoimovinskog sporazuma

1. Bračnoimovinski sporazum sastavlja se u pisanom obliku te ga datiraju i potpisuju oba bračna druga. Svaka komunikacija elektroničkim sredstvima koja osigurava trajni zapis sporazuma smatra se istovrijednom pisanom obliku.

2. Ako su pravom države članice u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište u trenutku sklapanja sporazuma predviđeni dodatni formalni zahtjevi za bračnoimovinske sporazume, ti se zahtjevi moraju zadovoljiti.

Ako bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u različitim državama članicama u trenutku sklapanja sporazuma i ako su pravima tih država predviđeni različiti formalni zahtjevi za bračnoimovinske sporazume, sporazum je formalno valjan ako zadovoljava zahtjeve bilo kojeg od tih prava.

Ako samo jedan bračni drug ima uobičajeno boravište u državi članici u trenutku sklapanja sporazuma i ako ta država predviđa dodatne formalne zahtjeve za bračnoimovinske sporazume, ti se zahtjevi moraju zadovoljiti.

3. Ako mjerodavno pravo za bračnoimovinski režim nameće dodatne formalne zahtjeve, ti se zahtjevi moraju zadovoljiti.

Članak 26.

Mjerodavno pravo kada stranke nisu izvršile izbor

1. U slučaju nepostojanja sporazuma o izboru prava na temelju članka 22., mjerodavno pravo za imovinskopравни režim je pravo države:

- (a) prvog zajedničkog uobičajenog boravišta bračnih drugova nakon sklapanja braka ili, u suprotnome;
- (b) zajedničkog državljanstva bračnih drugova u trenutku sklapanja braka ili, u suprotnome;
- (c) s kojim su bračni drugovi zajedno najbliže povezani u trenutku sklapanja braka, uzimajući u obzir sve okolnosti.

2. Ako bračni drugovi imaju više od jednog zajedničkog državljanstva u trenutku sklapanja braka, primjenjuju se samo točke (a) i (c) iz stavka 1.

3. Iznimno i na zahtjev jednog bračnog druga pravosudno tijelo nadležno za odlučivanje u stvarima bračnoimovinskog režima može odlučiti da bračnoimovinski režim uređuje pravo države koja nije država čije je pravo mjerodavno na temelju stavka 1. točke (a) ako podnositelj zahtjeva dokaže sljedeće:

- (a) bračni drugovi imali su posljednje zajedničko uobičajeno boravište u toj drugoj državi tijekom znatno duljeg razdoblja nego u državi određenoj na temelju stavka 1. točke (a) i
- (b) oba su se bračna druga oslanjala na pravo te druge države u uređivanju ili planiranju svojih imovinskih odnosa.

Pravo te druge države primjenjuje se od sklapanja braka, osim ako se tome usprotivi jedan bračni drug. U potonjem slučaju pravo te druge države proizvodi učinke od uspostave posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta u toj drugoj državi.

Primjena prava te druge države ne smije imati štetan učinak na prava trećih strana koja proizlaze iz prava mjerodavnog na temelju stavka 1. točke (a).

Ovaj stavak ne primjenjuje se kada su bračni drugovi sklopili bračnoimovinski sporazum prije uspostave posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta u toj drugoj državi.

Članak 27.

Područje primjene mjerodavnog prava

Pravom mjerodavnim za bračnoimovinski režim na temelju ove Uredbe uređuje se, među ostalim, sljedeće:

- (a) razvrstavanje imovine jednog ili oba bračna druga po različitim kategorijama tijekom i nakon braka;
- (b) prijenos imovine iz jedne kategorije u drugu;
- (c) odgovornost jednog bračnog druga za obveze i dugove drugog bračnog druga;
- (d) ovlasti, prava i obveze jednog ili oba bračna druga u odnosu na imovinu;
- (e) razvrgnuće bračnoimovinskog režima te podjela, distribucija ili likvidacija imovine;
- (f) učinci bračnoimovinskog režima na pravni odnos između bračnog druga i trećih strana i
- (g) materijalna valjanost bračnoimovinskog sporazuma.

Članak 28.

Učinci u odnosu na treće strane

1. Neovisno o članku 27. točki (f), bračni drug ne može se pozvati na pravo mjerodavno za bračnoimovinski režim među bračnim drugovima protiv treće strane u sporu između treće strane i jednog ili oba bračna druga osim ako je treća strana znala ili je, postupajući s dužnom pažnjom, trebala znati za to pravo.

2. Smatra se da treća strana poznaje pravo mjerodavno za bračnoimovinski režim ako je:

- (a) to pravo:
 - i. pravo države čije je pravo mjerodavno za transakciju između bračnog druga i treće strane;
 - ii. pravo države u kojoj bračni drug koji sklapa ugovor i treća strana imaju svoje uobičajeno boravište; ili
 - iii. pravo države u kojoj se nalazi imovina, u slučajevima koji uključuju nepokretnu imovinu;ili
- (b) jedan bračni drug zadovoljio zahtjeve koji se primjenjuju za objavu ili registraciju bračnoimovinskog režima kako je utvrđeno pravom:
 - i. države čije je pravo mjerodavno za transakciju između bračnog druga i treće strane;

- ii. države u kojoj bračni drug koji sklapa ugovor i treća strana imaju svoje uobičajeno boravište; ili
 - iii. države u kojoj se nalazi imovina, u slučajevima koji uključuju nepokretnu imovinu.
3. Kada se bračni drug ne može pozvati na pravo mjerodavno za bračnoimovinski režim između bračnih drugova protiv treće strane na temelju stavka 1., učinke bračnoimovinskog režima u odnosu na treću stranu uređuje:
- (a) pravo države čije je pravo mjerodavno za transakciju između bračnog druga i treće strane; ili
 - (b) pravo države u kojoj se imovina nalazi ili u kojoj su imovina ili prava registrirani, u slučajevima koji uključuju nepokretnu imovinu ili registriranu imovinu ili prava.

Članak 29.

Prilagodba stvarnih prava

Kada se osoba poziva na stvarno pravo koje ima po pravu mjerodavnom za bračnoimovinski režim, a pravo države članice u kojoj se poziva na pravo ne poznaje dotično stvarno pravo, to pravo se, ako je to potrebno i u mjeri u kojoj je to moguće, prilagođava najbližem ekvivalentnom pravu u okviru prava te države, uzimajući u obzir ciljeve i interese kojima služi dotično stvarno pravo i učinke koji su s njim povezani.

Članak 30.

Prevladavajuće obvezne odredbe

1. Ničim u ovoj Uredbi ne ograničuje se primjena prevladavajućih obveznih odredaba prava države pred čijim se sudom vodi postupak.
2. Prevladavajuće obvezne odredbe jesu odredbe čije se poštovanje smatra ključnim u državi članici za zaštitu njezinih javnih interesa, poput političkog, socijalnog ili gospodarskog ustroja, u mjeri u kojoj ih je moguće primijeniti na bilo koju situaciju koju obuhvaćaju, bez obzira na pravo koje je inače mjerodavno za bračnoimovinski režim na temelju ove Uredbe.

Članak 31.

Javni poredak (*ordre public*)

Primjena odredbe prava bilo koje države, određene ovom Uredbom, može se odbiti samo ako je takva primjena očigledno nespojiva s javnim poretком (*ordre public*) države pred čijim se sudom vodi postupak.

Članak 32.

Isključenje uzvraćanja i daljnjeg upućivanja

Primjena prava bilo koje države, određenog ovom Uredbom, znači primjena pravnih pravila koja su na snazi u toj državi, osim njezinih pravila međunarodnog privatnog prava.

*Članak 33.***Države s više od jednog pravnog sustava – teritorijalni sukobi zakonâ**

1. Kada je pravo određeno ovom Uredbom pravo države koja se sastoji od nekoliko teritorijalnih jedinica od kojih svaka ima svoja pravna pravila u pogledu bračnoimovinskih režima, unutarnja kolizijska pravila te države određuju onu teritorijalnu jedinicu čija se pravna pravila primjenjuju.
2. U nedostatku takvih unutarnjih kolizijskih pravila:
 - (a) smatra se da svako upućivanje na pravo države navedene u stavku 1., za potrebe određivanja mjerodavnog prava na temelju odredaba koje upućuju na uobičajeno boravište bračnih drugova, znači upućivanje na pravo teritorijalne jedinice u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište;
 - (b) smatra se da svako upućivanje na pravo države navedene u stavku 1., za potrebe određivanja mjerodavnog prava na temelju odredaba koje upućuju na državljanstvo bračnih drugova, znači upućivanje na pravo teritorijalne jedinice s kojom bračni drugovi imaju najbližu vezu;
 - (c) smatra se da svako upućivanje na pravo države navedene u stavku 1., za potrebe određivanja prava mjerodavnog na temelju bilo kojih drugih odredaba koje upućuju na ostale elemente kao poveznice, znači upućivanje na pravo teritorijalne jedinice u kojoj se nalazi relevantni element.

*Članak 34.***Države s više od jednog pravnog sustava – sukobi zakonâ između osoba**

U odnosu na državu koja ima dva ili više pravnih sustava ili skupa pravila primjenljivih na različite kategorije osoba u pogledu bračnoimovinskih režima, smatra se da svako upućivanje na pravo te države znači upućivanje na pravni sustav ili skup pravila određen pravilima na snazi u toj državi. U nedostatku takvih pravila primjenjuju se pravni sustav ili skup pravila s kojima bračni drugovi imaju najbližu vezu.

*Članak 35.***Neprimjena ove Uredbe na unutarnje sukobe zakonâ**

Od države članice koja se sastoji od nekoliko teritorijalnih jedinica od kojih svaka ima svoja pravna pravila u pogledu bračnoimovinskih režima ne zahtijeva se primjena ove Uredbe na sukobe zakonâ do kojih dolazi samo između tih jedinica.

POGLAVLJE IV.

PRIZNAVANJE, IZVRŠIVOST I IZVRŠENJE ODLUKA*Članak 36.***Priznavanje**

1. Odluka donesena u nekoj državi članici priznaje se u drugoj državi članici bez potrebe za bilo kakvim posebnim postupkom.

2. Svaka zainteresirana strana koja kao glavni predmet spora postavlja pitanje priznavanja odluke može, u skladu s postupcima predviđenima u člancima od 44. do 57., zahtijevati priznanje te odluke.
3. Ako ishod postupka pred sudom države članice ovisi o odluci o priznavanju koja se donosi kao odluka o prethodnom pitanju, taj sud ima nadležnost za odlučivanje o tom pitanju.

Članak 37.

Osnove za nepriznavanje

Odluka se ne priznaje:

- (a) ako je njezino priznavanje u očiglednoj suprotnosti s javnim poretkom (*ordre public*) u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje;
- (b) ako je donesena jer se tuženik nije upustio u postupak, a nije mu pravodobno dostavljeno pismo o započinjanju postupka ili istovrijedno pismo i na način koji mu omogućuje da pripremi svoju obranu, osim ako tuženik nije započeo postupak za pobijanje odluke kada je za to imao mogućnost;
- (c) ako je u proturječju s odlukom koja je donesena u postupku između istih stranaka u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje;
- (d) ako je u proturječju s ranijom odlukom donesenom u drugoj državi članici ili u trećoj državi o istom predmetu i između istih stranaka, ako ranija odluka ispunjava uvjete potrebne za priznavanje u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje.

Članak 38.

Temeljna prava

Članak 37. ove Uredbe sudovi i druga nadležna tijela država članica primjenjuju poštujući temeljna prava i načela priznata u Povelji, a posebno u njezinu članku 21. o načelu nediskriminacije.

Članak 39.

Zabrana preispitivanja nadležnosti suda podrijetla

1. Nadležnost suda države članice podrijetla ne može se preispitivati.
2. Kriterij javnog poretka (*ordre public*) iz članka 37. ne primjenjuje se na pravila o nadležnosti utvrđena u člancima od 4. do 11.

Članak 40.

Zabrana preispitivanja merituma stvari

Odluka donesena u državi članici ni pod kojim se uvjetima ne smije preispitivati s obzirom na njezin meritum.

*Članak 41.***Zastajanje s postupkom priznavanja**

Sud države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje odluke donesene u drugoj državi članici može zastati s postupkom ako je u državi članici podrijetla protiv odluke podnesen redovni pravni lijek.

*Članak 42.***Izvršivost**

Odluke donesene u državi članici i izvršive u toj državi izvršive su u drugoj državi članici ako su na zahtjev bilo koje zainteresirane strane tamo proglašene izvršivima u skladu s postupkom predviđenim u člancima od 44. do 57.

*Članak 43.***Utvrđivanje domicila**

Radi utvrđivanja ima li stranka, za potrebe postupka predviđenog u člancima od 44. do 57., domicil u državi članici izvršenja, sud pred kojim je pokrenut postupak primjenjuje unutarnje pravo te države članice.

*Članak 44.***Mjesna nadležnost sudova**

1. Zahtjev za proglašenje izvršivosti podnosi se sudu ili nadležnom tijelu države članice izvršenja o kojima je ta država članica obavijestila Komisiju u skladu s člankom 64.
2. Mjesna nadležnost utvrđuje se prema mjestu domicila stranke protiv koje se zahtijeva izvršenje ili prema mjestu izvršenja.

*Članak 45.***Postupak**

1. Postupak podnošenja zahtjeva uređuje pravo države članice izvršenja.
2. Podnositelj zahtjeva ne mora imati poštansku adresu ili opunomoćenog zastupnika u državi članici izvršenja.
3. Zahtjevu se prilažu sljedeće isprave:
 - (a) primjerak odluke koji ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti;
 - (b) ovjera koju izdaju sud ili nadležno tijelo države članice podrijetla na obrascu uspostavljenom u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 67. stavka 2., ne dovodeći u pitanje članak 46.

*Članak 46.***Nepodnošenje ovjere**

1. Ako ovjera iz članka 45. stavka 3. točke (b) nije podnesena, sud ili nadležno tijelo može odrediti rok za njezino podnošenje ili prihvatiti istovrijedno pismeno ili, ako smatra da ima dovoljno informacija, može osloboditi stranku od njezina podnošenja.
2. Ako sud ili nadležno tijelo to zatraži, prilaže se prijevod ili transliteracija isprava. Prijevod mora učiniti osoba kvalificirana za prevođenje u jednoj od država članica.

*Članak 47.***Proglašenje izvršivosti**

Odluka se proglašava izvršivom odmah po zadovoljenju formalnosti navedenih u članku 45. bez bilo kakvih provjera iz članka 37. Stranka protiv koje se zahtijeva izvršenje u toj fazi postupka nema pravo davanja bilo kakvih prigovora na zahtjev.

*Članak 48.***Obavijest o odluci o zahtjevu za proglašenje izvršivosti**

1. Podnositelja zahtjeva odmah se izvješćuje o odluci o zahtjevu za proglašenje izvršivosti u skladu s postupkom propisanim pravom države članice izvršenja.
2. Proglašenje izvršivosti dostavlja se stranci protiv koje se zahtijeva izvršenje, uz priloženu odluku, ako nije već prije dostavljeno toj stranci.

*Članak 49.***Žalba na odluku o zahtjevu za proglašenje izvršivosti**

1. Obje stranke mogu podnijeti žalbu protiv odluke o zahtjevu za proglašenje izvršivosti.
2. Žalba se podnosi sudu čije je ime dotična država članica priopćila Komisiji u skladu s člankom 64.
3. O žalbi se odlučuje u skladu s pravilima koja uređuju kontradiktorni postupak.
4. Ako se stranka protiv koje se zahtijeva izvršenje ne pojavi pred sudom koji odlučuje o žalbi koju je podnio podnositelj zahtjeva, primjenjuje se članak 16., čak i u slučajevima u kojima stranka protiv koje se zahtijeva izvršenje nema domicil u bilo kojoj od država članica.
5. Žalba protiv proglašenja izvršivosti podnosi se u roku od 30 dana od njegove dostave. Ako stranka protiv koje se zahtijeva izvršenje nema domicil u državi članici u kojoj je proglašena izvršivost, nego u drugoj državi članici, rok za podnošenje žalbe je 60 dana i počinje teći od dana dostave toj stranci osobno ili u njezinu boravištu. Taj se rok ne može produžiti zbog udaljenosti.

*Članak 50.***Postupak osporavanja odluke o žalbi**

Odluka o žalbi može se osporavati samo u postupku o kojem je dotična država članica obavijestila Komisiju u skladu s člankom 64.

*Članak 51.***Odbijanje ili ukidanje proglašenja izvršivosti**

Sud pred kojim je podnesena žalba na temelju članka 49. ili 50. odbija proglašenje izvršivosti ili ga ukida samo na temelju jednog od razloga navedenih u članku 37. Svoju odluku donosi bez odgađanja.

*Članak 52.***Zastajanje s postupkom**

Sud pred kojim je podnesena žalba na temelju članka 49. ili 50., na zahtjev stranke protiv koje se zahtijeva izvršenje, zastaje s postupkom ako je izvršivost odluke u državi članici podrijetla suspendirana zbog žalbe.

*Članak 53.***Privremene mjere, uključujući zaštitne mjere**

1. Kada se odluka mora priznati u skladu s ovim poglavljem, podnositelj zahtjeva može uvijek upotrijebiti privremene mjere, uključujući zaštitne mjere, u skladu s pravom države članice izvršenja bez potrebe za proglašenjem izvršivosti na temelju članka 46.
2. Proglašenje izvršivosti uključuje po samom zakonu ovlasti za zaštitne mjere.
3. U roku predviđenom za podnošenje žalbe na temelju članka 49. stavka 5., protiv proglašenja izvršivosti i sve do donošenja odluke o takvoj žalbi, nikakve mjere izvršenja, osim zaštitnih mjera, ne mogu se poduzeti na imovini stranke protiv koje se zahtijeva izvršenje.

*Članak 54.***Djelomična izvršivost**

1. Kada je odlukom odlučeno o više zahtjeva, a za sve zahtjeve ne može se proglasiti izvršivost, sud ili nadležno tijelo proglašavaju izvršivost za jedan ili više zahtjeva.
2. Podnositelj zahtjeva može zahtijevati da se proglašenje izvršivosti ograniči na dijelove odluke.

Članak 55.

Pravna pomoć

Podnositelj zahtjeva kojemu je u državi članici podrijetla odobrena puna ili djelomična besplatna pravna pomoć ili oslobođenje od plaćanja troškova postupka ima pravo, u svakom postupku za proglašenje izvršivosti, na najširi mogući opseg pravne pomoći ili oslobođenja od plaćanja troškova predviđenih pravom države članice izvršenja.

Članak 56.

Zabrana osiguranja, jamstva ili pologa

Od stranke koja u jednoj državi članici zahtijeva priznavanje, izvršivost ili izvršenje odluke donesene u drugoj državi članici ne smije se zahtijevati nikakvo osiguranje, jamstvo ili polog, bez obzira na to kako se oni nazivali, zbog činjenice da je strani državljanin ili da nema domicil ili boravište u državi članici izvršenja.

Članak 57.

Zabrana taksi, pristojba ili davanja

U državi članici izvršenja u postupku proglašenja izvršivosti ne smiju se naplaćivati nikakve takse, pristojbe ili davanja izračunani u odnosu na vrijednost konkretnog predmeta.

POGLAVLJE V.

JAVNE ISPRAVE I SUDSKE NAGODBE

Članak 58.

Prihvatanje javnih isprava

1. Javna isprava sastavljena u državi članici ima jednaku dokaznu snagu u drugoj državi članici kao što ima u državi članici podrijetla, ili najbližnje učinke, pod uvjetom da to nije u očiglednoj suprotnosti s javnim poretkom (*ordre public*) u dotičnoj državi članici.

Osoba koja želi koristiti javnu ispravu u drugoj državi članici može tražiti od tijela koje sastavlja javnu ispravu u državi članici podrijetla ispunjavanje obrasca, uspostavljenog u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 67. stavka 2., koji opisuje dokaznu snagu koju javna isprava ima u državi članici podrijetla.

2. Bilo kakvo osporavanje vjerodostojnosti javne isprave provodi se pred sudovima države članice podrijetla i o njemu se odlučuje prema pravu te države. Osporavana javna isprava nema nikakvu dokaznu snagu u drugoj državi članici tako dugo dok je osporavanje u tijeku pred nadležnim sudom.

3. Bilo kakvo osporavanje pravnih akata ili pravnih odnosa zabilježenih u javnoj ispravi provodi se pred sudovima koji imaju nadležnost na temelju ove Uredbe i o njemu se odlučuje prema pravu mjerodavnom na temelju poglavlja III. Osporavana javna isprava nema u pogledu osporavane stvari nikakvu dokaznu snagu u državi članici koja nije država članica podrijetla tako dugo dok je osporavanje u tijeku pred nadležnim sudom.

4. Ako ishod postupka pred sudom države članice ovisi o odluci o prethodnom pitanju koje se odnosi na pravne akte ili pravne odnose zabilježene u javnoj ispravi u stvarima bračnoimovinskih režima, taj sud je nadležan za to pitanje.

Članak 59.

Izvršivost javnih isprava

1. Javna isprava koja je izvršiva u državi članici podrijetla proglašava se izvršivom u drugoj državi članici na zahtjev bilo koje zainteresirane strane u skladu s postupkom predviđenim u člancima od 44. do 57.
2. Za potrebe članka 45. stavka 3. točke (b), tijelo koje je sastavilo javnu ispravu na zahtjev bilo koje zainteresirane strane izdaje ovjeru na obrascu uspostavljenom u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 67. stavka 2.
3. Sud pred kojim je podnesena žalba na temelju članka 49. ili 50. proglašenje izvršivosti odbija ili ukida samo ako je izvršenje javne isprave u očiglednoj suprotnosti s javnim poretom (*ordre public*) u državi članici izvršenja.

Članak 60.

Izvršivost sudskih nagodbi

1. Sudske nagodbe koje su izvršive u državi članici podrijetla proglašavaju se izvršivima u drugoj državi članici na zahtjev bilo koje zainteresirane strane u skladu s postupkom predviđenim u člancima od 44. do 57.
2. Za potrebe članka 45. stavka 3. točke (b), sud koji je odobrio nagodbu ili pred kojim je ona sklopljena, na zahtjev bilo koje zainteresirane strane, izdaje ovjeru na obrascu uspostavljenom u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 67. stavka 2.
3. Sud pred kojim je podnesena žalba na temelju članka 49. ili 50. proglašenje izvršivosti odbija ili ukida samo ako je izvršenje sudske nagodbe u očiglednoj suprotnosti s javnim poretom (*ordre public*) u državi članici izvršenja.

POGLAVLJE VI.

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 61.

Legalizacija i druge slične formalnosti

U kontekstu ove Uredbe ne zahtijevaju se legalizacija ni bilo koja druga formalnost u pogledu isprava izdanih u državi članici.

Članak 62.

Odnosi prema postojećim međunarodnim konvencijama

1. Ova Uredba ne utječe na primjenu bilateralnih ili multilateralnih konvencija čija je stranka jedna ili više država članica u trenutku donošenja ove Uredbe ili odluke na temelju članka 331. stavka 1. drugog ili trećeg podstavka UFEU-a i koje se odnose na pitanja obuhvaćena ovom Uredbom, ne dovodeći u pitanje obveze država članica na temelju članka 351. UFEU-a.

2. Neovisno o stavku 1., ova Uredba, između država članica, ima prednost nad konvencijama sklopljenima između njih u mjeri u kojoj se takve konvencije odnose na pitanja uređena ovom Uredbom.

3. Ova Uredba ne sprječava primjenu Konvencije od 6. veljače 1931. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske koja sadržava odredbe međunarodnog privatnog prava o braku, posvajanju i skrbništvu, kako je revidirana 2006.; Konvencije od 19. studenoga 1934. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske koja sadržava odredbe međunarodnog privatnog prava o nasljeđivanju, oporukama i upravljanju imovinom, kako je revidirana u lipnju 2012.; i Konvencije od 11. listopada 1977. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske o priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim stvarima, od strane država članica koje su njihove stranke, u mjeri u kojoj se njima predviđaju pojednostavnjeni i brži postupci za priznavanje i izvršenje odluka u stvarima bračnoimovinskih režima.

Članak 63.

Informacije dostupne javnosti

Države članice, s ciljem da informacije postanu dostupne javnosti u okviru Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima, dostavljaju Komisiji kratki sažetak svojeg nacionalnog zakonodavstva i postupaka koji se odnose na bračnoimovinske režime, uključujući informacije o vrsti tijela koje ima nadležnost u stvarima bračnoimovinskih režima i o učincima u odnosu na treće strane navedene u članku 28.

Države članice te informacije stalno ažuriraju.

Članak 64.

Informacije o kontaktima i postupcima

1. Države članice do 29. travnja 2018. priopćuju Komisiji:

- (a) sudove ili tijela nadležna za obradu zahtjeva za proglašenje izvršivosti u skladu s člankom 44. stavkom 1. te za žalbe protiv odluka o takvim zahtjevima u skladu s člankom 49. stavkom 2.;
- (b) postupke osporavanja odluke o žalbi navedene u članku 50.;

Države članice obavješćuju Komisiju o svim naknadnim promjenama tih informacija.

2. Komisija informacije priopćene u skladu sa stavkom 1. objavljuje u *Službenom listu Europske unije*, s iznimkom adresa i drugih kontaktnih podataka sudova i tijela iz stavka 1. točke (a).

3. Komisija na svaki odgovarajući način, ponajprije preko Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima, omogućuje da su sve informacije priopćene u skladu sa stavkom 1. dostupne javnosti.

Članak 65.

Uspostava i naknadna izmjena popisa koji sadrži informacije iz članka 3. stavka 2.

1. Komisija na temelju obavijesti država članica uspostavlja popis drugih tijela i pravnih stručnjaka navedenih u članku 3. stavku 2.

2. Države članice Komisiju obavješćuju o svim naknadnim promjenama informacija sadržanih u tom popisu. Komisija u skladu s tim mijenja popis.
3. Komisija objavljuje popis i svaku naknadnu izmjenu u *Službenom listu Europske unije*.
4. Komisija na svaki drugi odgovarajući način, ponajprije preko Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima, omogućuje da su sve informacije priopćene u skladu sa stavcima 1. i 2. dostupne javnosti.

Članak 66.

Uspostava i naknadna izmjena ovjera i obrazaca navedenih u članku 45. stavku 3. točki (b) te člancima 58., 59. i 60.

Komisija donosi provedbene akte o uspostavi i naknadnim izmjenama ovjera i obrazaca navedenih u članku 45. stavku 3. točki (b) te člancima 58., 59. i 60. Ti provedbeni akti donose se u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 67. stavka 2.

Članak 67.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 68.

Klauzula o preispitivanju

1. Komisija do 29. siječnja 2027. Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru podnosi izvješće o primjeni ove Uredbe. Prema potrebi tom se izvješću prilažu prijedlozi za izmjene ove Uredbe.
2. Komisija do 29. siječnja 2024. Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru podnosi izvješće o primjeni članaka 9. i 38. ove Uredbe. U tom se izvješću posebno ocjenjuje u kojoj su mjeri ti članci osigurali pristup pravosuđu.
3. Za potrebe izvješća iz stavaka 1. i 2., države članice priopćuju Komisiji relevantne informacije o primjeni ove Uredbe od strane svojih sudova.

Članak 69.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba primjenjuje se samo na pravne postupke koji su započeti, na javne isprave koje su službeno sastavljene ili registrirane i na sudske nagodbe koje su odobrene ili sklopljene 29. siječnja 2019. ili nakon tog datuma, podložno stavcima 2. i 3.
2. Ako je postupak u državi članici podrijetla započet prije 29. siječnja 2019., odluke donesene nakon tog datuma priznaju se i izvršavaju u skladu s poglavljem IV. sve dok su primijenjena pravila nadležnosti u skladu s onima utvrđenima u poglavlju II.

3. Poglavlje III. primjenjuje se samo na bračne drugove koji stupe u brak ili koji odrede pravo mjerodavno za bračnoimovinski režim nakon 29. siječnja 2019.

Članak 70.

Stupanje na snagu

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. Ova Uredba primjenjuje se u državama članicama koje sudjeluju u pojačanoj suradnji u području nadležnosti, mjerodavnog prava te priznavanja i izvršenja odluka o imovinskim režimima međunarodnih parova, što obuhvaća stvari koje se odnose na bračnoimovinske režime i imovinske posljedice registriranih partnerstava, kako je odobreno Odlukom (EU) 2016/954.

Ona se primjenjuje od 29. siječnja 2019., osim članaka 63. i 64. koji se primjenjuju od 29. travnja 2018. te članaka 65., 66. i 67. koji se primjenjuju od 29. srpnja 2016. Za one države članice koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju odluke donese u skladu s člankom 331. stavkom 1. drugim ili trećim podstavkom UFEU-a, ova se Uredba primjenjuje od datuma navedenoga u dotičnoj odluci.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama sudionicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Luxembourg 24. lipnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
A.G. KOENDERS